

Ασκήσεις - Απαντήσεις

1. Να βρείτε τα αισθητικά σχήματα.

Απάντηση

α. οἷς ἕκαστα ἐκτήθη, ἢ εἴ τι αὐτοὶ ἢ οἱ πατέρες ἡμῶν βάρβαρον ἢ Ἕλληνα πολέμιον ἐπιόντα προθύμως ἠμυνάμεθα, ... ἀπὸ δὲ οἷας τε ἐπιτηδεύσεως ἤλθομεν ἐπ' αὐτὰ καὶ μεθ' οἷας πολιτείας καὶ τρόπων ἐξ οἷων μεγάλα ἐγένετο... οὐκ ἂν ἀπρεπῆ (σχήμα λιτότητας) λεχθῆναι αὐτὰ καὶ τὸν πάντα ὄμιλον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων ζύμφορον εἶναι (θετική διατύπωση) ἐπακοῦσαι αὐτῶν : Ο Θουκυδίδης χρησιμοποιεῖ συχνά διατύπωση κατὰ παράταξη διαφορετικῶν συντακτικῶν μορφῶν που ἔχουν την ἴδια σημασία ἢ την ἴδια συντακτικὴ θέση. Το σχῆμα αὐτὸ λέγεται π α ρ ἄ λ λ α ξ η.

β. πρὸς οἷς ἐδέξαντο -προσκατέλιπον: επανάληψη.

γ. ἀπὸ δε οἷας ... καὶ μεθ' οἷας ... καὶ τρόπων ἐξ οἷων (παρένθεση πρόθεσης) : α ν α φ ο ρ ἄ ἢ ε π α ν α φ ο ρ ἄ .

2. δίδοσθαι, οἰκοῦντες, ἔχομεν, εἰδόσι, ἐπιόντα: Να γίνει Χ.Α.

Απάντηση

	απαρέμφατο	μετοχή	οριστική	μετοχή	μετοχή
ενεστώς	δίδοσθαι	οἰκοῦντες	ἔχομεν	εἰδόσι	ἐπιόντα
παρατατικός	-	-	εἶχομεν	-	-
μέλλων	δώσεσθαι, δοθήσεσθαι	οἰκήσουσιν	ἔξομεν, σχήσομεν	εἰδήσουσι, εἰσομένοις	ἐπιόντα
ἀόριστος	δόσθαι, δοθῆναι	οἰκήσαντες	ἔσχομεν	γνοῦσι	ἐπελθόντα

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

παρακείμενος	δεδοσθαι	ώκηκότες	έσχήκαμεν	έγνωκóσι	έπεληλυθóτα
υπερσυντέλικος	-	-	έσχήκαμεν, είσχήκαμεν	-	-

3. *ἀπόδεοίᾱς τε ἐπιτηδεύσεως ἤλθομεν ἐπ’ αὐτὰ καί μεθ’ οἷας πολιτείας καὶ τρόπων ἐξοῖων μεγάλα ἐγένετο ταῦτα δηλώσας πρῶτον εἶμι καὶ ἐπὶ τὸν τῶνδε ἔπαινον, νομίζων ἐπὶ τε τῷ παρόντι οὐκ ἂν ἀπρεπῆ λεχθῆναι αὐτὰ καὶ τὸν πάντα ὄμιλον καὶ ἀσάτων καὶ ξένων ξύμφορον εἶναι ἐπακοῦσαι αὐτῶν: να γίνει συντακτικὴ αναγνώριση τῆς περιόδου*

Απάντηση

ἀπό δὲ οἷας τε ἐπιτηδεύσεως ἤλθομεν ἐπ’ αὐτὰ: δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματικὴ πρόταση ως αντικείμενο στο δηλώσας.

<i>ἤλθομεν</i>	ρήμα
<i>(ἡμεῖς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν)</i>	υποκείμενο
<i>ἐπ’ αὐτὰ</i>	εμπρόθετος προσδιορισμός κατεύθυνσης
<i>ἀπὸ ἐπιτηδεύσεως</i>	εμπρόθετος προσδιορισμός προέλευσης
<i>οἷας</i>	επιθετικός προσδιορισμός στο ἐπιτηδεύσεως

καὶ μεθ’ οἷας πολιτείας καὶ τρόπων ἐξ οἷων μεγάλα ἐγένετο: δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματικὴ πρόταση ως αντικείμενο στο δηλώσας.*

<i>ἐγένετο</i>	ρήμα
<i>ἕκαστα</i>	υποκείμενο (αττική σύνταξη)
<i>μεγάλα</i>	κατηγορούμενο

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

μετά πολιτείας	εμπρόθετος προσδιορισμός συνοδείας
οίας	επιθετικός προσδιορισμός στο πολιτείας
ἐκ τρόπων	εμπρόθετος προσδιορισμός προέλευσης
οίων	επιθετικός προσδιορισμός στο τρόπων

Σημείωση:

* *τρόπων ἐξ οίων* : *παρένθεση* της πρόθεσης αντί *ἐξ οίων τρόπων*

ταῦτα δηλώσας πρῶτον εἶμι καὶ ἐπὶ τὸν τῶνδε ἔπαινον, νομίζων ἐπὶ τε τῷ παρόντι οὐκ ἂν ἀπρεπῆ λεχθῆναι αὐτὰ καὶ τὸν πάντα ὄμιλον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων ξύμφορον εἶναι ἐπακοῦσαι αὐτῶν.: κύρια πρόταση

<i>εἶμι</i>	ρήμα
(ἐγώ)	υποκείμενο
<i>πρῶτον</i>	επιρρηματικός προσδιορισμός χρονικής τάξης
<i>ἐπὶ τὸν ἔπαινον,</i>	εμπρόθετος προσδιορισμός κατεύθυνσης
<i>τῶνδε (τῶν νεκρῶν)</i>	γενική αντικειμενική στο <i>ἔπαινον</i>
<i>δηλώσας</i>	χρονική μετοχή
(ἐγώ)	υποκείμενο στο <i>δηλώσας</i>
<i>ταῦτα</i>	αντικείμενο στο <i>δηλώσας</i>
<i>νομίζων</i>	αιτιολογική μετοχή
(ἐγώ)	υποκείμενο στο <i>νομίζων</i>

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

ἐπί τῶ παρόντι	εμπρόθετος προσδιορισμός κατάστασης
οὐκ ἄν εἶναι	ειδικό απαρέμφατο ως αντικείμενο στο νομίζων
αὐτά (τα δηλούμενα δια των πλαγίων ερωτήσεων)	υποκείμενο των ἄν εἶναι και λεχθῆναι
ἀπρεπῆ	επιρρηματικό κατηγορούμενο στο αὐτά (διά του λεχθῆναι)
ξύμφορον εἶναι	ειδικό απαρέμφατο ως αντικείμενο στο νομίζων
ἐπακοῦσαι	τελικό απαρέμφατο ως υποκείμενο της απροσώπου έκφρασης ξύμφορον εἶναι
τόν ὄμιλον	υποκείμενο στο ἐπακοῦσαι
πάντα	κατηγορηματικός προσδιορισμός
ἀστῶν, ξένων	γενική διαιρετική ή του περιεχομένου στο ὄμιλον
αὐτῶν	αντικείμενο στο ἐπακοῦσαι

4. Να βρείτε την προέλευση των λέξεων :

Απάντηση

πρόγονος	παρασύνθετο * από το προ + γίγνομαι
διαδοχῆ	παρασύνθετο από το διά + δέχομαι

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

έπιτηδευσis	παρασύνθετο από το έπιτηδεύω (έπιτηδές < επί τάδε ή επί το ἦδος) + σis
σύμφορος	παρασύνθετο από το συμφέρω + ος
δίκαιος	< δίκη √ θ. δικα-
τιμή	< τίω + μή
μνήμη	< μνάομαι-ῶμαι (μιμνήσκομαι)
βάρβαρος	< barbarus ηχοποίητη λέξη κατά τον ήχο της γλώσσας των αλλόγλωσσων
άμύνω	< α + μυν- μύνη : πρόφαση για αναβολή
έλεύθερος	< έλεύθω (: έρχομαι)
ήλικία	< ἥλιξ (: συνομήλικος)
πρόθυμος	< πρό + θυμός

Σημείωση:

* Π α ρ α σ ύ ν θ ε τ α λέγονται τα ρήματα που προέρχονται:

α. από συγγενή σύνθετα ονόματα π.χ. δυστυχής > δυστυχῶ ή

β. από δύο ή περισσότερες λέξεις που αποτελούν μία έννοια, π.χ. έν χειρὶ τίθημι (=τοποθετώ στο χέρι) > έγχειρίζω.

5. Σε πόσες και ποιες ομάδες διαιρεί το γένος ο Περικλής;

Απάντηση

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

Ο Περικλής διαιρεί το γένος

α. στους π ρ ο γ ό ν ο υ ς, από τα αρχαιότατα χρόνια μέχρι το 479 π.Χ. όταν διεξάγεται η μάχη των Πλαταιών και σηματοδοτείται η χρονολογία λήξης των αμυντικών Περσικών πολέμων· σε αυτό το χρονικό διάστημα εντάσσονται και όλοι οι μυθικοί ήρωες που σχετίζονται με το μεγαλείο της Αθήνας όπως είναι ο Αιγέας, ο Ερεχθεύς, ο Θησέας αλλά και οι αιτιολογικοί μύθοι που καθορίζουν την ύπαρξη της πόλης· «οι πρόγονοι τήν χῶραν ἔλευθέραν δι' ἀρετὴν παρέδωσαν»·

β. στους π α τ έ ρ ε ς από το 479 μέχρι το 446-445 π.Χ.· στο χρονικό αυτό διάστημα εντάσσονται η μάχη στην Κορώνεια αλλά και οι τριακοντούτεισπονδαί οι οποίες όμως κάποια στιγμή παραβιάστηκαν και τότε δημιουργείται η Αθηναϊκή ηγεμονία που οφείλεται και στη διαχείριση του ταμείου της Δηλιακής συμμαχίας «πρός οἷς ἐδέξαντο ἡμῖν προσκατέλιπον ὄσσην ἔχομεν ἀρχήν»· στην περίοδο αυτή ανήκουν ο Αριστείδης, ο Κίμων, ο Θουκυδίδης, ο αρχαιότερος όλων·

γ. και στους σ υ γ χ ρ ό ν ο υ ς που ανήκουν στην περίοδο ανάμεσα στο 446/445 μέχρι το 430, οπότε έχουμε και την έναρξη του Πελοποννησιακού εμφυλίου πολέμου· οι σύγχρονοι είναι οί αὐτοί διαδοχῆ των ἐπιγιγνομένων

6. Τί εννοεί ο Θουκυδίδης με τη φράση « τά πλείω αὐτῆς » ;

Απάντηση

Με τη φράση αυτή εννοούνται :

- α. η εσωτερική αύξηση και σταθεροποίηση της Αθηναϊκής δημοκρατίας,
- β. οι διοικητικοί νόμοι και θεσμοί,
- γ. η αύξηση των εσόδων με την φορολογία των συμμάχων και την εργασία των δούλων,
- δ. η καταστολή των συμμάχων που είχαν εξεγερθεί και ήθελαν να αποστατήσουν από την αθηναϊκή συμμαχία,
- ε. η οικοδομική δραστηριότητα δημοσίων κτηρίων,
- στ. το παγκόσμιο εμπόριο,
- ζ. η ανάπτυξη της αστικής τάξης και η συνακόλουθη πνευματική και κοινωνική πρόοδος,
- η. η αύξηση της γεωργικής και βιομηχανικής παραγωγής,
- θ. οι στρατιωτικές δαπάνες....

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

7. Τί εννοεί ο Θουκυδίδης με τις λέξεις «*επιτήδευσις*»; «*πολιτεία*» και «*τρόποι*»;

Απάντηση

Η *επιτήδευσις* αναφέρεται στο γενικό πνεύμα που χαρακτηρίζει έναν πολιτισμό, στις μεθόδους και τους στόχους που χρησιμοποιεί η πολιτεία ώστε να ανεβάσει το πολιτισμικό επίπεδο των πολιτών, π. χ. *επιτηδευμένη* συμπεριφορά, συμπεριφορά όχι αυθεντική αλλά επίπλαστη. Η *πολιτεία* είναι ο δημόσιος βίος, η σχέση του πολίτη με τους νόμους και τους θεσμούς, π. χ. βίος και *πολιτεία* του Αλέξη Ζορμπά. Οι *τρόποι* είναι η συμπεριφορά, το ήθος και ο χαρακτήρας όπως εκδηλώνονται στην δημόσια και την ιδιωτική σφαίρα, π. χ. είναι σημαντικό να έχει κάποιος καλούς *τρόπους*.

Επιτύμβιο ανάγλυφο σπλίτοδρόμου

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!